

Motion till riksdagen 2007/08:U19

av Peter Rådberg m.fl. (mp)
med anledning av skr. 2007/08:51

Nationell strategi för svenskt deltagande i internationell freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den nationella strategin för internationell freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet årligen ska uppdateras och föreläggas riksdagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett formellt samverkansforum för civila och militära aktörer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skälet för det svenska internationella engagemanget.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om prioritering av marktrupp i internationella insatser.

Motivering

Den sedan länge aviserade skrivelsen om en nationell strategi för internationell freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, sägs av regeringen utgöra en ”övergripande vägledning för svenskt deltagande på det fredsfrämjande området”. Vi konstaterar dock att det snarare är en väldigt övergripande *beskrivning* eftersom den knappast kan användas som en vägledning i ordets rätta bemärkelse, t.ex. när det gäller anmälningar till internationella styrkeregister. Vi väljer därför att betrakta skrivelsen som ett första försök att formulera en vägledande strategi. Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen som sin mening att strategin årligen ska uppdateras och föreläggas riksdagen.

Fel! Okänt namn på

Civil-militär samverkan och samlade bidrag

Inom ett område flyttar dock regeringen fram positionerna. Det gäller civil-militär samverkan och samlade civila och militära bidrag till internationella insatser. Tanken är att regeringen genom strategin ska knyta utrikes-, utvecklings-, säkerhets- och försvarspolitiken närmare varandra. Målsättningen är att Sverige ska ta ett större och mer samordnat ansvar vid freds- och säkerhetsfrämjande insatser. En utgångspunkt för strategin är att svenska insatser ska utformas som en integrerad och samlad politik gentemot det aktuella landet. Där så är möjligt ska bidragen utformas med både civila och militära delar. I strategin understryks att utvecklingssamarbetet kan utgöra en viktig del av den samlade svenska förmågan. Säkerhet och utveckling är varandras förutsättningar och för att nå varaktiga framsteg i länder som t.ex. Afghanistan måste den svenska närvaron präglas av denna insikt.

Regeringen skriver bl.a. följande: "Möjligheter till ett samlat svenskt engagemang ska värderas i anslutning till att en ny insats inleds. Så långt möjligt ska processen präglas av en helhetssyn på Sveriges deltagande".

Och sedan kommer en portalparagraf: "För att främja en hållbar lösning på konflikter bör Sverige i möjligaste mån samordna fredsfrämjande insatser med såväl humanitärt som ett mer långsiktigt återuppbyggnads- och utvecklingsstöd. Strävan bör vara att de svenska bidragen till de internationella insatserna utformas som samlade, med såväl militära som civila delar."

Vidare skriver regeringen: "För att nå största möjliga effektivitet i de fredsfrämjande insatserna är det även fortsättningsvis en ambition att utifrån etablerade principer, bl.a. inom ramen för FN:s fredsfrämjande verksamhet, fortsatt utveckla den svenska förmågan när det gäller civil-militär samverkan i insatserna."

Men denna ambitionsnivå följs inte upp med ett enda konkret förslag. Vem ska bestämma hur det ska gå till i praktiken? Vilket departement ska ha *lead*? I vilken fas av processen inför en eventuell insats ska aktörerna samordnas? Det enda som har med något slags konkret genomförande att göra är följande till intet förpliktigande rader:

"Dagens komplexa konflikthanterings- och återuppbyggnadsinsatser förutsätter att det internationella samfundet – likväl som Sverige nationellt – i både planerings- och genomförandefasen samordnar tillgängliga verktyg".

En sak är säker; det sker inte av sig självt, och det lär aldrig ha varit viktigare än nu att ha alla aktörer i samma rum på jämbördiga positioner genom hela processen (planering, genomförande), om man ska förverkliga idén om civil-militär samverkan "på riktigt" och utan att det blir slagsida till förmån för det militära.

Regeringen måste därför skapa en struktur för hur denna samverkan ska ske, från planering och genomförande till utvärdering. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag till ett sådant samverkansforum där civila och militära aktörer på jämbördiga villkor planerar gemensamt på den strategiska nivån. Det finns internationella exempel på sådana forum att hämta inspiration från.

Grundorsaken till Sveriges engagemang

I strategin beskrivs orsakerna till Sveriges engagemang å ena sidan som "ett uttryck för vår solidaritet i handling med de människor och länder som hotas av konflikter" samt att "utrikes- och säkerhetspolitiska bedömningar och prioriteringar ska vara styrande för svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser. Även försvarspolitiken och politikområdet rättsväsendet ska beaktas. Sammantaget ska dessa politikområden utgöra utgångspunkten för diskussioner om möjliga insatser."

Men lite senare i skrivelsen, i de mer militära delarna, står det att svenska insatser "ska kunna bidra till en önskvärd operativ nytta, förmågeutveckling och kompetensuppbyggnad för den utsändande myndigheten". Man vill från mer militärt håll alltid framhålla att det inte enbart är altruism som får Sverige att agera internationellt, utan att det också är ett försvar av svenska värden och Sverige.

Frågan är vilken bevekelsegrund som är styrande i grunden för det svenska internationella engagemanget? Det är en avgörande fråga eftersom det påverkar alltfrån vilka insatser man går in i till hur de utformas och genomförs. Vår uppfattning är att det inte får föreligga något tvivel om att det yttersta skälet för det svenska engagemanget är att minska människors lidande.

Allt, med allting, överallt

Regeringen tar inga steg när det gäller att nischas det svenska militära bidraget. Vi ska kunna göra allt, med allting inom alla tidsramar och överallt: "Försvarsmakten ska, när så efterfrågas, kunna delta i internationella insatser med en bredd av olika förbandstyper. Strävan är att Sverige bör bidra på områden där vi kan ge ett mervärde till den samlade operationen." Skrivningen från budgetpropositionen för 2008, om att man ska ha en "markoperativ tyngdpunkt" är därmed borta.

Dessa skrivningar speglar en helt orealistisk ambitionsnivå. Sverige kommer inte att ha råd att fortsätta anmäla alla typer av förband inom alla stridskrafter och med hög beredskap till internationella styrkeregister. Strategin talar om samlade civil-militära bidrag. Det innebär i sig att man måste vara engagerad i insatsområdet under lång tid. Sammantaget talar det för att Sverige bör fokusera sina internationella militära styrkebidrag till marktrupp med förmåga att samarbeta med civila aktörer och som verkar uthålligt i insatser där svenska resurser nyttjas på bästa sätt till förmån för den befolkning insatserna syftar till att stödja. En sådan prioritering ska naturligtvis styra vilka anmälningar som görs till internationella styrkeregister.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 2 april 2008

Peter Rådberg (mp)

Bodil Ceballos (mp)

Per Bolund (mp)

Max Andersson (mp)